

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2501/2015
09.03.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и Лидије Ђукић, чланова већа, у правној ствари тужиле Б.Ђ. из В., коју заступа пуномоћник Н.Т., адвокат из Н.С., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво Републике Србије, Одељење у Суботици, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1924/15 од 01. октобра 2015. године, у седници већа од 09.03.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1924/15 од 01. октобра 2015. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Сомбору П 10/2015 од 10. јуна 2015. године, тужбени захтев тужиле којим тражи да се обавезе тужена да тужилци на име рехабилитационог обештећења – штете материјалне и нематеријалне исплати укупно 79.933.870,66 динара са законском затезном каматом на тај износ почев од пресуђења па до исплате и то по основу обављеног а неплаћеног рада у редовно радно време, обављеног а неплаћеног прековременог рада, губитка плате за време незапослености по престанку лишења слободe, разлике у висини плате пре и после штетног догађаја, губитка пензије, губитка бенефицираног радног стажа, у виду разлике у пензији, новчане накнаде за психички и душевни бол због противправног лишења слободe, накнаде за претрпљени страх као и да јој накнади трошкове поступка се одбија. Такође је одлучено и да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1924/15 од 01. октобра 2015. године, жалба тужиле се одбија и пресуда Вишег суда у Сомбору П 10/2015 од 10. јуна 2015. године потврђује.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилца је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП ("Службени гласник РС" 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиље неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, а тужиља у својој ревизији не указује на неке конкретне повреде поступка.

Према утврђеном чињеничном стању, отац тужиље, сада покојни Ј.М. 13. априла 1951. године је лишен слободе и до доношења пресуде Војног суда у Сарајеву 21. маја 1951. године боравио је у истражном затвору. Том пресудом је оглашен кривим за кривично дело издаје, зато што се коначно определио за резолуцију информбироа у јесен 1948. године како то стоји у пресуди, па му је због тога изречена казна лишења слободе са принудним радом у трајању од 15 година и четири године губитка грађанских права. Казну је издржавао у Б. и на Г.о. где је радио у ДКР М. и био изложен физичкој и психичкој тортури. Помилован је и пуштен на слободу 30. новембра 1956. године. Тужиља је рођена након његовог повратка са издржавања казне и то године. Услед хапшења и осуде сада покојног Ј.М., тужиља, као његово дете се осећала омаловаженом, обележеном и патила је због тога. Решењем Вишег суда у Новом Саду Рех 57/2013 од 10. децембра 2013. године усвојен је захтев за рехабилитацију сада покојног Ј.М. и утврђено је да је ништава од тренутка доношења пресуда Војног суда у Сарајеву број 392/51 21. маја 1951. године, као и да су ништаве све њене правне последице, те да се покојни Ј.М. има сматрати неосуђиваним лицем. Тужиља у овој парници по основу рехабилитације њеног сада покојног оца тражи накнаду материјалне и нематеријалне штете. Такав њен захтев нижестепени судови су одбили као неоснован, сматрајући да за њено потраживање не постоји правни основ.

Правилно су применили материјално право нижестепени судови на утврђено чињенично стање, које углавном није ни спорно, када су одбили тужбени захтев тужиље за накнаду материјалне и нематеријалне штете као неоснован. Питање рехабилитационог обештећења и то како када се ради о кругу лица која на то имају право тако и када се ради о видовима обештећења уређено је Законом о рехабилитацији ("Службени гласник РС" 92/2011). Отуда упут на примену Закона о облигационим односима из члана 26. став 4. Закона о рехабилитацији треба схватити као однос специјалног и општег прописа при чему се општи пропис примењује само на питања која нису регулисана специјалним законом. По Закону о рехабилитацији, као специјалном пропису правни следбеници рехабилитованог лица полажу право на враћање конфисковане имовине односно обештећење за њу по члану 21. став 3. у вези става 25. Закона о рехабилитацији, затим за накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе, али под условима из члана 7. тачка 5. Закона и имају право на накнаду штете због смрти рехабилитованог лица под условом да је из члана 26. став 4. али и под посебним условом да је смрт наступила у време повреде права родитеља. У конкретном случају, повреда права тужиљиним оцу је трајала од 13. априла 1951. године када је лишен слободе па до 30. новембра 1956. године када је пуштен на слободу. Тужиљин отац је преминуо 2000. године, рехабилитован је решењем Вишег суда у Новом Саду Рех 57/2013 од 10. децембра 2013. године а тужиља је рођена ... године, након пуштања на слободу њеног оца. У таквој ситуацији нема услова, односно не постоји законски основ да тужиља оствари

право на рехабилитационо обештећење по Закону о рехабилитацији односно у конкретном случају право на накнаду материјалне или нематеријалне штете. За остваривање права на накнаду штете није довољно само да је штета постојала, да постоје штетне радње, постоји узрочно-последична веза између њих јер је неопходно и да се ради о законом признатом виду штете, али не као правни институт већ примењено на конкретан случај.

Ревизија неосновано сматра да постоји правни основ за тужиљино потраживање јер она није рехабилитовано лице, а на чијем праву ревизија инсистира, већ је она правни следбеник рехабилитованог лица чија права су законом посебно уређена, а како је већ наведено. Обавеза Републике Србије да примени Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских и понижавајућих казни и поступака је реализована доношењем посебног Закона о рехабилитацији. Тај закон у случају смрти жртве тортуре признаје одређена права правном следбенику, али не ова која тужиља потражује у конкретној парници. Да ли је на тај начин држава Србија доследно применила поменути међународну Конвенцију ствар је ваљаности Закона о рехабилитацији, а с обзиром да његове одредбе за сад ни на који начин нису оспорене, суд нема разлога да их не примењује на начин како гласе.

С обзиром да су остали наводи ревизије углавном усмерени на доказивање тврдње да у конкретном случају постоји правни основ за потраживање, а како у том погледу овај суд прихвата правно становиште нижестепених судова да за то основа нема, ревизија је као неоснована одбијена на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа
судија
Весна Поповић,с.р.**